

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของสังคมไทยในปัจจุบัน ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรมเทคโนโลยี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นนับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง ประชาชนจะได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากขึ้น มีความสนใจต่อ สภาพแวดล้อมของสังคมรอบด้าน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และดำเนินการพัฒนาภายในท้องถิ่นของตนเองให้เข้มแข็ง^๑ การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นในปัจจุบัน จึงมีความสำคัญอย่างมาก โดยเห็นได้จากการที่รัฐกระจายอำนาจปกครองให้ท้องถิ่น ดังกล่าวเพื่อต้องการที่จะให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปกครองตนเองได้ นับว่าเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง ซึ่งสอดคล้องตามที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงมีประกาศตั้งสุขาภิบาล อำเภอท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นแห่งแรกกระจายอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินในการปกครองตนเองไป ให้อำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสดำเนินการปกครองทำนุบำรุง ภายใน ท้องถิ่นนั้น ๆ^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม ๑๒ มาตรา โดยปรากฏอยู่ใน ๒ หมวด คือ หมวดที่ ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในส่วนที่ ๓ แนวนโยบายด้านการ บริหารแผ่นดิน (มาตรา ๓๘) และส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนาสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม (มาตรา ๘๐) และหมวดที่ ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๘๑ – ๒๙๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเรื่องการปกครองท้องถิ่นโดยเฉพาะรวม ๑๐ มาตรา ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเอง และนำไปสู่กระบวนการกระจายอำนาจอย่างเป็นรูปธรรม อาทิเช่น การตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการการ กระจายอำนาจ

^๑ ประยงค์ พรหมมา, การบริหารงานตามหลักอปริหานิยธรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

^๒ พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติขจร, **แนวคิด ยุทธศาสตร์ การบริหารการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท) ในยุคโลกาภิวัตน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, ๒๕๕๒), หน้า ๓-๔.

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๑) พ.ศ.๒๕๔๓ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ ๑ เป็นต้น องค์การต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐกิจเอกชน หรือภาคราชการ การบริหารงานมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทรัพยากรพื้นฐานในการบริหารงานมีองค์ประกอบหลัก ๔ อย่าง ได้แก่ บุคลากร เงิน วัสดุสิ่งของ การจัดการบุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์อย่างมหาศาล ในกระบวนการผลิตตัวบ่อนทั้ง ๔ อย่างนั้น ปัจจัยทุกตัวต้องมีบุคลากร เป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่นเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๓ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) นักปราชญ์สำคัญรูปหนึ่งมองเห็นความสำคัญในเรื่องการพัฒนาปัญญา และการพัฒนามนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่ต้องฝึกฝนพัฒนา โดยเฉพาะพัฒนาสิ่งที่เรียกว่า ปัญญามาใช้ดำเนินชีวิต คือการพัฒนาปัญญาในทางโลกให้เท่าทันกับการพัฒนาทางด้านวัตถุนิยม ไม่ได้เกิดมาพร้อมกับวัตถุเหล่านี้แต่ต้องอาศัยวัตถุเหล่านี้ในการที่จะมีความสุขจึงต้องพยายามให้ได้มา การได้จึงมีความหมายสำคัญในยุคที่ ต้องอยู่กับความสุขทางวัตถุจิตใจมนุษย์จึงนึกถึงแต่การที่จะได้ หรือเอาให้ได้มา ความสัมพันธ์ของมนุษย์ ในยุคปัจจุบันนี้คือจุดเน้นของสภาพชีวิต และการดำเนินชีวิตของคนยุคนี้ โดยพื้นฐานแล้วมนุษย์ทุกคนต้องการชีวิตที่ดีและมีความสุขที่แท้จริง และมนุษย์ก็ดำเนินชีวิตเพียรพยายามทุกอย่างเพื่อหาสิ่งเหล่านี้ แต่แล้วมนุษย์ก็ประสบกับปัญหาเพราะเพียรพยายามไปโดยไม่รู้ไม่เข้าใจว่าชีวิตที่ดีและมีความสุขที่แท้จริงนั้นคืออะไร จึงต้องใช้กระบวนการพัฒนาปัญญาเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาก็จะทำให้มนุษย์เข้าถึงความสุขที่แท้จริง นั่นคือระบบการพัฒนามนุษย์ที่ประกอบด้วย ๓ ด้านแห่งการดำเนินชีวิตคือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่งองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้านนี้มีความสัมพันธ์กัน อาศัยกัน และส่งผลต่อกันเป็นปัจจัยแก่กันในกระบวนการพัฒนา จึงต้องพัฒนาไปด้วยกันทั้ง ๓ ด้านให้เป็นการพัฒนาคน จึงจะเป็นการพัฒนาที่ได้ผล และคนที่มีการพัฒนาอย่างนี้จะเป็นปัจจัยนำระบบสัมพันธ์ใหญ่ให้เป็นไปในทางที่ดี ที่เกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ด้วยดีของมนุษย์^๔

ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการกระจายอำนาจการปกครอง และให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหา การแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง มีความต้องการที่จะใช้สิทธิในการเลือกผู้บริหารท้องถิ่นก็ตามแต่การบริหารงานของเทศบาลไม่สามารถแก้ปัญหา

^๓ รุ่ง แก้วแดง, **องค์การและการบริหาร**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑.

^๔ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), **การพัฒนาที่ยั่งยืน**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ๒๕๔๙), หน้า ๒๓๑.

และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ^๕ ข้าพเจ้าจึงมีความเห็นว่า หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเท่านั้นที่จะช่วยแก้ไขปัญหาให้บรรเทาได้ในชุมชน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักอปริหานิยธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนามี ๗ ประการ ได้แก่ ๑.หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒.พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓.ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ ๔.การเคารพนับถือเชื่อฟังผู้ใหญ่ ๕.การให้เกียรติคุ้มครองสิทธิ และไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรีและเด็ก ๖.การอนุรักษ์โบราณสถาน และการส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงาม ๗.การส่งเสริมปกป้อง อันชอบธรรมต่อพระพุทธศาสนา เป็นหลักธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้ารับสั่งกับวัสสการพราหมณ์มหาอำมาตย์ในแคว้นมคธว่า พราหมณ์สมัยหนึ่งเราอาศัยอยู่อารันทเจตีย์ เขตกรุงเวสาลี ได้แสดงอปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้แก่พวกเจ้าวัชชี พวกเจ้าวัชชีหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียวไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังมีหลักอปริหานิยธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ และใส่ใจหลักอปริหานิยธรรม ทั้ง ๗ ประการนี้อยู่^๖

สำหรับเทศบาลตำบลนาแก้ว เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีทรัพยากรบุคคล และมีเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ในการบริหารของเทศบาล แต่ในขณะเดียวกันการบริหารงานที่อยู่ภายใต้ทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัด และความแบ่งฝักแบ่งฝ่ายในทางการเมืองระดับชาติ ซึ่งส่งผลขยายไปถึงในระดับชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาแก้ว จึงต้องพึงระมัดระวังในการบริหารการจัดการ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานโดยให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นกับทุกฝ่ายในชุมชน เนื่องจากบุคคลากรส่วนใหญ่ยังมีความคิดที่ไม่ค่อยตรงกันจึงเป็นไปได้ยากที่จะทำความเข้าใจให้ตรงกันอันเป็นผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ในองค์กร จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไข เพื่อที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับได้โดยง่าย

ดังนั้นข้าพเจ้าในฐานะผู้วิจัยได้มีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง โดยประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทาง คือ หลักอปริหานิยธรรม อันเป็นหลักธรรมสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนช่วยเสริมความเข้มแข็งตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชนประเทศชาติได้ทั้งปัจจุบันและในอนาคต ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการบริหารและเป็นแนวทางในการบริหารงานขององค์กรและเทศบาลตำบลนาแก้วต่อไป

^๕ ปิยะนุช เงินคล้าย, การสำรวจทัศนคติและความพร้อมของประชาชนต่อการกระจายอำนาจ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๔๐), หน้า ๒๔๙-๒๕๐.

^๖ ที.ม. (ไทย) ๑๐/๖๘/๘๖.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักอำนวยการบริหารของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักอำนวยการบริหารของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอำนวยการบริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอำนวยการบริหารกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง

๑.๓ ปัญหาการวิจัย

๑.๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปบริบทของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ เปรียบเทียบการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมตามหลักอำนวยการบริหารกับการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง เป็นอย่างไร

๑.๓.๔ เป็นแนวทางในการบริหารจัดการกับการประยุกต์ใช้หลักอำนวยการบริหารของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักอำนวยการบริหารของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้ คือ ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักอำนวยการบริหารของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะเคาะ จังหวัดลำปาง ใน ๔ ด้านคือ ๑.ด้านการบริหารงานบุคคล ๒.ด้านการบริหารงบประมาณ ๓.ด้านการบริหารทั่วไป

๔.ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง และหลักการบริหารนิยธรรม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ๑.ด้านการบริหารงานบุคคล ๒.ด้านการบริหารงบประมาณ ๓.ด้านการบริหารทั่วไป ๔.ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงหลักการบริหารนิยธรรม ทั้ง ๗ ด้าน ได้แก่ คือ ๑.หมั่นประชุมเป็นเนืองนิตย์ ๒.พร้อมเพรียงในการประชุม มาประชุม เลิกประชุม และทำภารกิจอื่น ๆ ให้พร้อมกัน ๓.ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ ๆ ตามอำเภอใจ โดยผิดหลักการเดิมที่หมั่นคณะวางไว้ ๔.เคารพนับถือผู้มีอาวุโส และรับฟังคำแนะนำจากท่าน ๕.ไม่ข่มเหงหรือล่วงเกินสตรี ๖.เคารพสักการะปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และรูปเคารพต่าง ๆ ๗.ให้ความคุ้มครองพระสงฆ์ผู้ทรงศีล และนักบวชอื่น ๆ ให้อยู่ในชุมชนอย่างปลอดภัย โดยวัดจากความคิดเห็นของประชาชนผู้มารับบริการเป็นสำคัญ

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง จำนวน ๗,๘๕๖ คน^๗

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ เทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยตั้งแต่เดือน เมษายน ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

^๗ สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐).

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มี **เพศ** ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มี **อายุ** ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มี **ระดับการศึกษา** ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มี **อาชีพ** ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มี **รายได้** เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานตามหลักการบริหารนิยธรรมของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ หลักการบริหารนิยธรรมมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง อย่างไร

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ประสิทธิผลการบริหารงาน หมายถึง ผลของความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานอย่างเป็นระบบของการ ดำเนินงานให้ได้ประสิทธิผลของการให้บริการแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี

เทศบาลตำบล หมายถึง เทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง หน่วยงานราชการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง โดยมีเทศบาลเป็นศูนย์กลางและมีหน้าที่หลักคือการดำเนินกิจการทั้งปวงเพื่อประโยชน์ ของประชาชนในท้องถิ่น

หลักอปริหานิยธรรม หมายถึง ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง อันประกอบด้วย

๑. หมั่นประชุมกันเป็นนิตย์ หมายถึง การบริหารที่มีการประชุมวางแผนปรึกษาหารือร่วมกันอยู่เป็นประจำ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานของทุก ๆ ฝ่าย

๒. การประชุมหรือเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน หมายถึง เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายของเทศบาล ได้ให้ความร่วมมือร่วมใจกันเข้าประชุมวางแผนการปฏิบัติงานพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นซึ่งกันและกันด้วยดี พร้อมเพรียงกันในการเลิกประชุม

๓. การไม่บัญญัติหรือลบล้างข้อบัญญัติตามอำเภอใจ หมายถึง ผู้บริหารต้องดำเนินไปโดยยึดกฎเกณฑ์ กติกา และเต็มไปด้วยความเสมอภาค ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับ ไม่ลำเอียง พร้อมปรับปรุงการทำงานด้วยความถูกต้องเป็นธรรม

๔. การเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ผู้ที่มีอาวุโส และรับฟังคำแนะนำ หมายถึง การบริหารงานที่เป็นไปตามระเบียบคำสั่ง ด้วยความเที่ยงธรรม มีการเคารพความอาวุโส และรับฟังข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

๕. การให้เกียรติ ไม่ข่มเหงหรือล่วงเกินสตรี หมายถึง ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และมีความรับผิดชอบต่อสตรี เปิดโอกาสให้สตรีเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยสัดส่วนที่เป็นธรรม

๖. เคารพสักการะปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และรูปเคารพ หมายถึง โบราณสถาน ต่าง ๆ รวมทั้งวัด และอารามในชุมชน ตลอดจนจนถึงการจัดตั้งรูปเคารพ เช่นรูปพระบรมฉายาลักษณ์ที่อยู่ในสำนักงาน และตามสถานที่ที่เหมาะสม

๗. ให้ความคุ้มครอง เชิดชูคนดี ให้อยู่ในสังคม หมายถึง การวางแผนปฏิบัติงานโดยการส่งเสริม ปกป้อง อันชอบธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา ตลอดจนถึง ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ดี ด้านผู้สูงอายุ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการยกย่องเกียรติแก่ผู้ที่ทำคุณงามความดีแก่สังคมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑. ทำให้ได้ข้อมูลสภาพทั่วไปบริบทของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

๑.๗.๒. ทำให้ได้ข้อมูลผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการองค์กรของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

๑.๗.๓. ทำให้ได้ข้อมูลถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมตามหลักอปริหานิยธรรมในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

๑.๗.๔. ทำให้สามารถเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการกับการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม ของเทศบาลตำบลนาแก้ว อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง และอบต. เทศบาลอื่น ๆ